

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. de heer H.M. de Jonge
Postbus 20011
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		ROWW 11235/2022	14 juli 2022
onderwerp			
Voortgang en aandachtspunten prestatieafspraken woningbouw			

Geachte minister De Jonge,

In maart 2022 presenteerde u namens het kabinet de Nationale Woon- en Bouwagenda. Gezien de enorme woningnood zijn we blij met uw ambitie meer woningen te bouwen én met uw ambitie te zorgen voor betaalbare woningen. De provincies kunnen en willen een bijdrage leveren aan deze doelstellingen, graag zelfs.

Blij met uw voortvarendheid

We merken dat u daarbij met grote vaart vormgeeft aan het proces om deze opgave verder te brengen. Gezien de schrijnende woningnood in ons land hebben we daar veel waardering voor.

Op 1 juli 2022 hebben we van u schriftelijke reacties ontvangen op de provinciale, indicatieve biedingen voor de woningbouw van begin juni. We zijn blij dat uw landelijke ambitie van 900.000 woningen goed overeenkomt met de opgetelde biedingen van de provincies. Zo hebben we met elkaar de eerste stap gezet in het proces dat u schetst in de Nationale Woon- en Bouwagenda.

De volgende stap is dat we u voor 1 oktober 2022 een bod doen met definitieve aantallen. Dat bod zal gaan over de bruto woningbouwrealisatie per provincie, over aantallen woningen in de drie betaalbaarheidssegmenten (sociale huur, middenhuur en betaalbare koop) en over het aandeel van woningcorporaties in de bouwopgave. We zijn als provincies samen met gemeenten en andere partijen voortvarend dit proces ingegaan. We merken echter dat het door voorgestelde tijdsplan druk zet op een zorgvuldig bestuurlijk proces met gemeenten en anderen. In veel gemeenten zijn de coalities immers pas net gevormd. Hoewel de voorbereiding op stoom ligt, voorzien we dat op 1 oktober nog niet alle gevraagde informatie beschikbaar is.

Inlichtingen bij : Peter Jasperse
Email : pjasperse@ipo.nl
Bijlagen : 0

Aandachtspunten voor het vervolg

We zijn blij met deze stappen. Tegelijk zijn er twee zaken die we voor het vervolg van dit proces onder uw aandacht willen brengen. Bij elk van deze twee zaken doen we ook een voorstel, zodat we hierin goed samen kunnen blijven optrekken.

- Teveel afspraken op een te korte termijn
Tijdens bestuurlijke overleggen gaf u aan dat u afspraken wilt maken over de aantallen woningen, over de betaalbaarheid en over het aandeel van corporaties in de opgave. Echter, onder meer in uw brieven aan de provincies van 1 juli zien we dat veel meer onderwerpen genoemd worden. Zonder het inhoudelijk belang van deze onderwerpen ter discussie te willen stellen, moeten we u melden dat het niet mogelijk is om over die extra onderwerpen voor 1 oktober helderheid te bieden. Daarbij denken we aan onderwerpen zoals transformatie, seniorenwoningen, flexwoningen, nader uit te werken afspraken rond aandachtsgroepen en meer. We schatten in dat deze onderwerpen pas in de loop van 2023 geconcretiseerd en geaccordeerd kunnen worden.

Waarom lukt dit niet eerder? Dat is onder meer omdat bijvoorbeeld uw programma over wonen en zorg voor ouderen nog gepubliceerd moet worden. We merken ook dat het van gemeenten erg veel (soms teveel) vraagt om in te spelen op uw nieuwe beleid. Want de termijnen zijn kort; ook de opvang van Oekraïense vluchtelingen vraagt momenteel veel tijd en in diverse gemeenten zijn na de verkiezingen nog geen nieuwe colleges benoemd of deze worden nog ingewerkt. Daarbij agendeert u thema's die lang niet overal al onderwerp van gesprek waren, waardoor gemeenten niet direct helderheid kunnen bieden over hun ambities rond die thema's. En daaronder speelt de grotere kwestie dat veel gemeenten eigenlijk te weinig financiële en personele mogelijkheden hebben om al hun taken goed uit te voeren.

Voorstel: als provincies stellen we voor om de prestatieafspraken aan het einde van dit jaar te beperken tot die onderwerpen die tijdig bekend waren en prioritair zijn. In de loop van 2023 geven we nadere invulling aan afspraken op de overige onderwerpen.

- Inhoudelijk gesprek over randvoorwaarden
Van harte steunen de provincies uw doel om 900.000 woningen te bouwen. Dat blijkt ook uit de indicatieve woningbouwaantallen die u heeft ontvangen. Echter, dat die woningen er nog niet zijn, heeft niet te maken met gebrek aan wilskracht of daadkracht van de provincies, maar met reële knelpunten. Realisatie van de woningbouwopgave is echter afhankelijk van het vervullen van diverse randvoorwaarden. De randvoorwaarden waarbij de rijksoverheid een bepalende rol speelt, zijn benoemd bij onze indicatieve biedingen. Noch in uw brief aan de Tweede Kamer, noch in uw reactie richting provincies gaat u inhoudelijk in op deze randvoorwaarden. Het volstaat niet om deze randvoorwaarden alleen procesmatig aan de orde te laten komen. Wat ons betreft zijn er nadere analyses en een inhoudelijk gesprek nodig. Want zonder helderheid over de mate waarin u

hieraan tegemoet kunt komen, kunnen provincies niet een definitief bod doen, waarover vervolgens regionale woondeals kunnen worden gemaakt. Als het bijvoorbeeld zo is dat op het vlak van onrendabele toppen, capaciteit bij gemeenten, bereikbaarheid of aanpak stikstof door de rijksoverheid geen extra bijdrage geleverd kan worden ten opzichte van het huidige beleid, dan kunnen we dat verdisconteren in onze biedingen per 1 oktober 2022. Zolang er geen helderheid is over de randvoorwaarden kunnen individuele provincies niet met u tot reële afspraken komen.

Voorstel: we stellen voor dat het ministerie een nadere analyse maakt van welke knelpunten in welke provincie spelen en we stellen voor dat u en uw ministerie voor 1 oktober 2022 *inhoudelijk* in gesprek gaan over deze knelpunten, zowel met de provincies gezamenlijk (in IPO-verband) als met de provincies afzonderlijk. Nadat dit gesprek per provincie heeft plaatsgevonden wordt een definitief bod gedaan. Deze analyse en het definitieve bod vormen de basis voor de wederkerige afspraken en in hun kielzog de woondeals.

Naast kwantitatieve prestatieafspraken over de woningbouw heeft u in het programma 'een thuis voor iedereen' ook een rol voor de provincies beschreven in het toezicht houden op de huisvesting voor een flink aantal doelgroepen via de woonzorgvisies. De discussie over onze rol in de opvang van asielzoekers die nu loopt is daar een voorbeeld van. Deze rol zouden we graag in samenhang met u bespreken. Onder welke voorwaarden en met welke instrumenten zijn wij als provincies in staat om hier wel of niet meerwaarde te bieden ten opzichte van de uitvoeringstaak bij gemeenten. In dat kader hebben wij al afgesproken dat er een artikel 2 onderzoek wordt verricht, om de toekomstige wettelijke rol en taak van de provincies te onderzoeken op een financiële en personele consequenties.

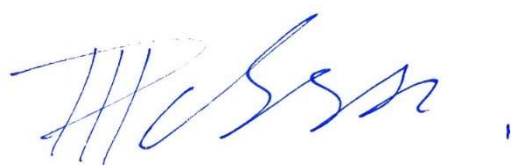
Vragen aandacht voor Startpakketten provinciale ruimtelijke puzzels

We hebben in diverse bestuurlijke overleggen met u kenbaar gemaakt dat we heel tevreden zijn met de rol die provincies, in uw RO-brief van 17 mei 2022, wordt toegedicht binnen het Huis van Thorbecke. De ambtelijke uitwerking richting de provinciale startpakketten is momenteel bezig, maar we vragen hier toch alvast uw aandacht voor de startpakketten die u op 1 oktober aan de 12 provincies aanbiedt. Naast woningbouw spelen er in de startpakketten voor de provinciale ruimtelijke puzzels en arrangementen nog vele andere opgaven en ambities op het gebied van water, bodem, landbouw, natuur, energie, economie en leefbare steden en regio's. Het is voor de provincies van belang om een zo compleet mogelijk startpakket van het Rijk te krijgen dat gebiedsgericht is uitgewerkt en waarin het Rijk een afweging heeft gemaakt tussen nationale belangen die met elkaar botsen c.q. elkaar versterken. Graag gaan we tijdig voor het verzenden van de startpakketten met u in gesprek om deze goed te doordenken. Dit om het ruimtelijke puzzelproces per provincie voortvarend van start te kunnen laten gaan en samen te doorlopen.

Bovendien we starten niet vanaf nul: vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies eigen Omgevingsvisies opgesteld en vastgesteld. Daarnaast nemen provincies ten aanzien van energietransitie bijvoorbeeld de uitkomsten van de RES 2.0 en provinciale MIEK sowieso al mee. En ook de regionale verstedelijkingsstrategieën (voor de NOVEX-gebieden) en de rijksprogramma's over werklocaties en water en bodem sturend nemen we uiteraard mee in de provinciale ruimtelijke puzzels en arrangementen. We willen voorstellen met u in gesprek te gaan om die programma's te identificeren die daadwerkelijk betekenis hebben voor de provinciale ruimtelijke puzzels en arrangementen en deze dan op te nemen in de startpakketten. We willen juist samen met gemeenten en rijk vorm geven aan de opgaven die op regionaal niveau nodig zijn en die passen bij de aard en de schaal van de regio. Ook willen we hier bepleiten om kaartmateriaal dat onderdeel uitmaakt van de startpakketten op een globaal niveau te houden en niet nader te detailleren. Dat biedt ruimte voor nadere inkleuring en nader gesprek in lopende gebiedsprocessen. De recente ervaringen met het publiceren van kaarten laat zien dat een grote mate van detail slechts leidt tot onrust.

We delen uw urgentie en inzet om de woningnood in Nederland terug te dringen en regie in de nationale ruimtelijke ordening te nemen. Voor wat betreft de woningbouw dragen de provincies graag bij dat er voor iedereen een betaalbare en passende woning beschikbaar komt. Wel is het belangrijk dat de reikwijdte van de afspraken in balans is met de tijd die beschikbaar is, ook gezien de beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten en provincies. En we hechten eraan om hier te pleiten voor een artikel 2 onderzoek. De vele opgaven en taken die op provincies afkomen, rechtvaardigen in onze ogen zo'n onderzoek om te bepalen of provincies wel voldoende zijn toegerust met capaciteit en voldoende middelen hebben voor de uitvoeringskosten. Het gesprek over onze bouw- en andere ambities gaan dan hand in hand met het gesprek over knelpunten, randvoorwaarden en condities, zodat we tot realistische en gedragen afspraken kunnen komen. De boodschap die in de brief staat, wordt ook door de VNG ondersteund. We vertrouwen erop dat onze voorstellen op deze punten bijdragen aan een betere balans. Graag zien we uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

H.P. (Huib) van Essen,
voorzitter BAC ROWW

